

MUNUAISKATETRI

Sinulle on laitettu katetri (letku) ihon läpi munuaiseen ____ . ____ . 20 ____ . Munuaiskatetria voidaan kutsua myös pyelostoomaksi tai punktionefrostoomaksi. Sillä varmistetaan virtsan esteetön kulku ulos munuaisesta, jos virtsaneritys normaalia tietä virtsanjohtimen kautta virtsarakkoon on estynyt.

Kuva 1. Munuaiskatetri.

Hoitomuoto on tarkoitettu tilanteesta riippuen joko väliaikaiseksi tai pysyväksi. Yhtäjaksoisesti samaa munuaiskatetria pidetään yleensä noin 3 kuukautta, minkä jälkeen se voidaan vaihtaa uuteen.

Kiinnitys ja ympäröivän ihon hoito

- Puhtaus on tärkeää munuaiskatetrin hoidossa tulehdusten ehkäisemiseksi. Pese ja kuivaa kätesi aina ennen letkun tai sitä ympäröivän ihon käsittelyä.
- Letku on kiinnitetty teippisidoksella (Drain-Fix) tai sidostaitoksella ja kalvolla. **Sidokset on vaihdettu osastolla ____ . ____ . 20 ____ .**
- **Tuolloin munuaiskatetrin ulostuloaukko oli**
 siisti eritti punoitti.
- Munuaiskatetri ja virtsapussin letku on hyvä kiinnittää vatsan iholle ihoiteipillä, liimasiteellä (Mefix®) tai heftalla, jotta äkkinykäisy ei vedä munuaiskatetria pois paikoiltaan.
- Seuraa munuaiskatetrin ulostuloaukkoa ympäröivää ihoa säännöllisesti. Tarkista päivittäin katetrin kiinnitys ja sidoksien puhtaus.
- Suihkussa voit käydä normaalisti, mutta saunomista, ammekylpyjä ja uimista on syytä välttää tulehdusriskin vuoksi.
- Sidokset on vaihdettava, jos ne sotkeutuvat virtsaan tai muuhun eritteeseen, kastuvat tai kiinnitysliima on huono.
- Voit poistaa munuaiskatetrin kiinnittävä sidoksen suihkuun mennessä. Jos sidos on siisti ja hyvin paikallaan, ei sitä tarvitse ottaa pois jokaisen suihkussa käynnin yhteydessä. Mikäli et aio vaihtaa sidosta, on Sinun peseydyttävä niin, ettei sidos kastu.
- Kiinnityssidoksen vaihto tarvittaessa tai noin kerran viikossa on riittävä kotioissa, jos katetrin ulostuloaukkoa ympäröivällä iholla ei ole tulehduksen merkkejä (kutina, kipu, turvotus, punoitus, eritys).
- Mikäli munuaiskatetrin ulostuloaukkoa ympäröivä iho punoittaa tai erittää, on hoitona suihkutusta 1–2 kertaa päivässä. Lisäksi katetrin juuri ja tulehtuneen oloinen ympäröivä iho on hyvä puhdistaa Betadineen® (ei sovi jodiallergisille) tai muuhun antiseptiseen puhdistusaineeseen kostutetulla steriilillä sideharsotaitoksella.

Ravinto ja liikunta

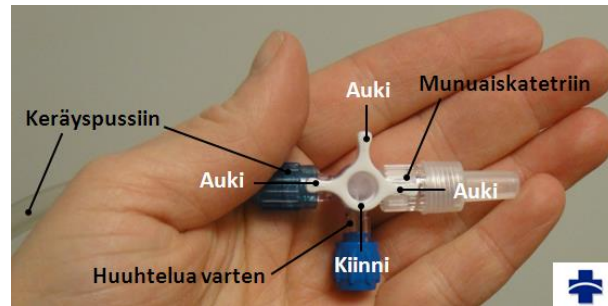
- Juo päivittäin riittävästi nesteitä (vesi, mehu, kivennäisvesi, kahvi, tee) ellei Sinulle ole määrätty nesterajoitusta sydämen vajaatoiminnan vuoksi.
- Runsaalla nesteen nauttimisella ehkäiset virtsateiden tulehdusta ja varmistat letkun aukipysymisen riittävän luonnollisen huuhtelun (laimea virtsa) avulla.
- Munuaiskatetrin vuoksi Sinun ei tarvitse noudattaa erityisruokavaliota.
- Munuaiskatetri ei ole este ulkoilulle ja liikkumiselle. On tärkeää, että kiinnität keräyspussin esimerkiksi tarranauhoilla reiteen. Näin varmistat, ettei virtsankulku keräyspussiin vaikeudu.

Keräyspussin tyhjennys

- Pese ja kuivaa kätesi ennen ja jälkeen keräyspussin tyhjennyksen.
- Tyhjennä virtsankeräyspussi avaamalla pussin pohjassa oleva hana. Valuta virtsa ulos pussista wc-pönttöön.
- Vaihda virtsakeräyspussi ja letkut kerran kuukaudessa tai tarvittaessa useamminkin. **Keräyspussi on vaihdettu osastolla _____ . _____ . 20_____.**
- Pussia vaihtaessasi poista suojakorkki keräyspussin letkun päästä ja yhdistä kärki munuaiskatetriin.
- Vältä keräyspussin letkun ja munuaiskatetrin päiden koskettelua, jotta ne pysyisivät puhtaina.
- Vältä sekä keräyspussin että munuaiskatetrin turhaa taivuttelua. Jos letkut taittuvat tai kiertyvät, voi virtsankulku estyä.
- Pidä keräyspussi aina munuaiskatetrin sisäänmenoaukon alapuolella, jotta virtsa ei virtaa letkussa edestakaisin.

Munuaiskatetrin huuhtelu

- Jos virtsa on sakkasta ja munuaiskatetri tukkeilee, voit huuhdella sitä 10 ml:lla keittosuolaa (NaCl 0,9 %).
- Pese ja kuivaa kätesi ennen ja jälkeen munuaiskatetrin huuhtelun.
- Varaa tarvitsemasi välineet lähelle. Vedä 10 ml keittosuolaa ruiskuun valmiiksi.
- Irrota kolmitiehanan korkki ja kiinnitä ruisku kolmitiehanaan. Käännä kolmitiehana auki ulospäin ja munuaiskatetrin suuntaan (kiinni keräyspussiin päin).
- Työnnä varovasti keittosuola sisään ja ime ruiskulla takaisin. Mikäli imeminen ei onnistu, kiinnitä munuaiskatetri keräyspussiin ja anna keittosuolan valua virtsan mukana vapaasti pussiin.
- Käännä kolmitiehana kiinni ulospäin (auki munuaiskatetriin ja pussiin päin), kuten kuvassa 2. Irrota ruisku kolmitiehanasta ja laita suojaksi puhdas korkki.
- Voit laittaa munuaiskatetrin hoito- ja huuhteluvälineet roskeen.

Kuva 2. Munuaiskatetrin kolmitiehana.

Välineet

Kotiutuksesi yhteydessä lähetämme listan munuaiskatetrin hoidossa tarvitsemistasi välineistä terveyskeskuksesi hoitotarvikejakeluun. Saat osastolta hoitotarvikkeita mukaasi noin kahden viikon ajalle. Ole yhteydessä omaan terveyskeskukseesi sopiaksesi hoitotarvikkeiden noutamisesta. Tarvittaessa järjestämme myös kotisairaanhoitajan käynnit kotiisi.

Jatkohoito

Saat munuaiskatetrin vaihtoajan kotiutuessasi tai se lähetetään kirjeessä kotiin. Yleensä munuaiskatetrin vaihto tapahtuu 3 kk:n välein LKS:n Radiologian yksikössä. Urologian poliklinikkakäynnit sovitaan tarvittaessa erikseen.

Sinulle saattaa tulla ongelmia munuaiskatetrin kanssa kotona. Lievä virtsatietulehdus voi aiheuttaa virtsan pahaa hajua, lämpöilyä ja lievää selkäkipua. Hakeutuessasi hoitoon tulehdusepäilyn vuoksi ota mukaasi Infektioilmoituslomake. Jos virtsan tulo loppuu tai virtsaa valuu munuaiskatetrin ulostuloaukosta, voi katetri olla tukossa tai irtoamassa. Joskus virtsa muuttuu hieman veriseksi. Pääsääntöisesti tällaisissa ongelmissa hoitoa tarjoaa oman kunnan terveyskeskus virka-aikana.

Epäillessäsi välitöntä hoitoa vaativaa tilaa (munuaiskatetrin irtoaminen tai rikkoutuminen, rajuoireinen virtsatietulehdus, yleiskunnon lasku, sekavuus, runsas verivirtsaisuus) voit kysyä toimintaohjetta virka-aikana omasta terveyskeskuksestasi tai Lapin keskussairaalan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteispäivystyksestä (016) 322 4800 tai hakeutua hoitoon edellä mainittuihin paikkoihin. Häätötilassa apu soitetään yleisestä hätänumerosta, joka on 112.

Mikäli Sinulle jäi kysyttävää osastohoitoasi koskien, voit soittaa osastolle 4 (016) 328 4100 (mieluiten iltapäivisin).

Toivotamme hyvää vointia.

Anna potilaalle myös Infektio- ja sairaahygieniayksikön infektioseurantalomake!